

В. Березіков

Завдання сільського господарства України в 1933 р.

І. Наші досягнення протягом першої п'ятирічки

Протягом першого п'ятиріччя партія домоглася в справі соціалістичної перебудови нашого господарства величезних досягнень.

Обличчя нашої країни корінно змінилося. З країни аграрної з розпорощеним дрібним селянським господарством Радянський Союз перетворився на країну високої індустрії, на країну „найбільшого в світі хліборобства на основі колективізації, розгортання радгоспів та широкого застосування машинної техніки“ (XVII Партконференція).

Характеризуючи основні завдання першої п'ятирічки на січневому (1933 р.) пленумі ЦК та ЦКК, тов. Сталін підкреслював, що в царині сільського господарства „основне завдання п'ятирічки полягало в тому, щоб перевести дрібне та розпорощене сільське господарство на рейки великого колективного господарства, тим самим забезпечити економічну базу соціалізму та зліквідувати таким способом можливість поновлення капіталізму в СРСР“.

Вступаючи в першу п'ятирічку, партія добре розуміла слова Леніна про те, що „поки ми живемо в дрібноселянській країні, для капіталізму в Росії є кріпша база, ніж для комунізму“.

На конференції аграрників-марксистів (грудень 1929 р.) тов. Сталін з усією чіткістю заявив, що базувати радянську владу й соціалістичне будівництво на двох різних основах—на основі найбільшої й об'єднаної соціалістичної промисловості і на основі найрозпорощенішого й відсталого дрібнотоварового селянського господарства—не можна.

„Здійснюючи п'ятирічку з сільського господарства“—каже тов. Сталін на січневому пленумі—„партія провадила колективізацію прискореними темпами“.

„П'ятирічка в галузі сільського господарства є п'ятирічка колективізації“.

Перша п'ятирічка сільського господарства—п'ятирічка утворення й перемоги колгоспного ладу в сільському господарстві СРСР.

Соціальна й технічно-економічна реконструкція сільського господарства, що привела до утворення потужної мережі колгоспів, радгоспів, МТС,—своїми успіхами зобов'язана твердо веденій генеральній лінії партії.

Під проводом ЦК і проводиря партії т. Сталіна партія домоглася величезних перемог у соціалістичному рільництві, домоглася пере-

моги в справі збудування фундаменту великого соціалістичного тваринництва.

„Колгоспи закріплено і шлях до старого, одноосібного господарства закрито остаточно (Сталін).

Безповоротно розв'язано питання про переваги великого соціалістичного рільництва. Розв'язано на користь соціалізму історичне питання: чи можливо перейти на соціалістичний шлях розпорощеному дрібному селянському господарству. Розбито вщент „теорії“ міжнародного меншовизму та контрреволюційного троцькізму про неможливість збудувати на основах колективізації соціалістичний уклад у сільському господарстві.

Цілком спростовано невір'я правих опортуністів у те, що радгоспи й колгоспи вже в перші роки їх розвитку дадуть хліб.

Розгорнутий соціалістичний наступ на всіх фронтах нашого будівництва, твердо ведена політика ліквідації куркульства як кляси на основі суцільної колективізації — привели до зміцнення нової форми рільництва, великого соціалістичного колгоспного й радгоспного виробництва.

„Ці колгоспи й радгоспи є гордість нашої партії, гордість радянської влади“ (Сталін).

„Партія домоглася того, що куркульство, як клясу, розтрощено, хоч і недобито ще, трудове селянство визволено з куркульської неволі та експлуатації і під радянську владу підведено тверду економічну базу на селі, базу колективного господарства“ (Сталін).

Великої політично-економічної ваги досягнення полягає в тім, що колгоспним будівництвом охоплено майже всю селянську бідноту, підірвано на цій основі розшарування селянства на куркулів і бідняків і знищено в зв'язку з цим зuboжіння й павперізацію на селі. Це величезний здобуток, про який не може мріяти ні одна буржуазна держава, хоч би яка вона була „демократична держава“ (Сталін).

У наслідок боротьби за соціалістичне сільське господарство за останні чотири роки організовано по Союзу 2.446 МТС, за останні три роки організовано понад 200 тис. колгоспів, з охопленням понад 60% селянських господарств і близько 75% усієї селянської засівної площі. На сьогодні ми маємо організованих 5 тис. радгоспів.

В результаті всього цього „розгромлено куркульство, підірвано коріння капіталізму в сільському господарстві і тим самим забезпечено перемогу соціалізму на селі, а колгоспне господарство перетворилося на міцну підпору соціалістичного будівництва“ (З резолюції січневого пленуму ЦК і ЦКК).

У десятки разів проти 1928 р. зріс соціалістичний сектор у галузі тваринництва, перевищивши всі накреслення п'ятирічки. Великої рогатої худоби у великих радгоспах і товарових фармах на кінець 1932 р. було 7,6 млн. голів, проти 332 тис. голів 1928 р., свиней 3,6 млн. голів проти 75 т. в 1928 р., овець і кіз 9,9 млн. голів проти 970 т. в 1928 р.

Швидкий розвиток соціалістичної індустрії зробив нашу країну одною з найпередовіших щодо техозброєння сільського господарства. За період п'ятирічки дано сільському господарству понад 120 т. нових тракторів потужністю на 1.900 тис. сил.

Крім того дано на 1.609 млн. крб. сільськогосподарських машин, чим озброєність машиною технікою сільського господарства проти 1928 р. зросла вдвоє.

Щодо сільського господарства України, треба відмітити величезні зрушення й тут.

За п'ятирічним пляном проектувалося довести колективізацію на останній рік п'ятирічки приблизно до 30% селянських господарств, а ми тепер маємо близько 70%. Питома вага колективізованих засівів до всієї засівплощі становить приблизно 79%.

Площа радгоспних посівів 1932 р. становила 3.012 тис. га проти 700 тис. га, що були в 1929 р.

1928 р. тільки починалася справа з організацією МТС, 1932 р. 574 МТС охоплюють 14,6 млн. га колгоспної обробленої землі, що становить приблизно $\frac{3}{4}$ всієї колгоспної землі, що є в обробітку.

Ми домоглися величезних успіхів у справі технічного переозброєння сільського господарства України. Коли на весну 1929 р. весь тракторний парк у с. г-ві досягає приблизно 100 тис. НР, то на кінець 1932 р. він доходить до 450 тис. НР. В справі розвитку й соціалістичного тваринництва є такі успіхи: коли на весну 1928 р. у радгоспах було 58 тис. голів великої рогатої худоби, то на кінець 1932 р. вже 453 т. голів, так само свиней 1928 р. було 23,5 тис., а тепер 543,3 тис. В колгоспних товарових фармах 1928 р. великої рогатої худоби зовсім не було, а тепер маємо більш за 700 тис. голів, а свиней близько 700 тис. голів.

„Отже, організація і розвиток соціалістичного сектору нашого сільського господарства спрямовується так, щоб остаточно розв'язати не лише зернове питання, а й питання тваринництва“ (Чубар. Доповідь на V Сесії ВЦВК).

* * *

Такі основні підсумки першої п'ятирічки в царині нашого сільського господарства. Ці переможні підсумки надто стають яскраві в світлі катастрофічної кризи сільського господарства в капіталістичних країнах. Страшенна аграрна криза це ланка всесвітньої економічної кризи. Криза характеризується значним зменшенням засівних площ, небувалим зниженням сільськогосподарських цін, величезним розкодженням ножиць на промислові і на сільсько-господарські продукти, величезним посиленням податкового тягару. У ПАСШ, напр., площа засівів озимої пшениці 1932 р. зменшилася проти 1931 р. на 19,6%. У Німеччині засіви пшениці зменшилися в 1932 р. на 28,9%, в Чехо-Словаччині—на 21,8%, в Румунії на 17,8% і т. д. Зменшилися засівні площі не тільки зернових культур, а й технічних. Наприклад, у ПАСШ площа під бавовною зменшилася більш як на 15%; під буряком, напр., у Німеччині й Чехо-Словаччині—на 22—30%; під льоном, напр. у Литві—й Латвії—на 25—30%.

Проте, хоч засівів і поменшало, але запаси зерна й сировини держаться великі, бо в зв'язку з світовою економічною кризою по всіх капіталістичних країнах, у колоніях і напівколоніях купівельна спроможність трудящих міста й села сильно спала і спадає далі.

Основні маси села—бідняки й середняки терплять від панівних клас люте грабування і дійшли вже до краю розору й зuboжіння. „Прискорено зростає руйнування селянських та фермерських господарств, їх заборгованість і продаж їхнього майна з молотка.... Такий підсумок розвитку сільського господарства у капіталістичних країнах“ (резол. січневого пленуму ЦК і ЦКК).

II. Хиби у виконанні плянів сільського господарства на Україні у 1932 р.

Поруч з досягненнями в справі соціалістичної перебудови сільського господарства необхідно зупинитися також і на великих хибах, припущених у нашій роботі на селі, в нашій роботі по керівни-

цтву колгоспами, колгоспним селянством. І це в першу чергу торкається України.

Тов. Косіор в своїй доповіді на лютневому 1933 р. пленумі ЦК КП(б)У казав, що всі хиби, про які говорив т. Сталін у своїй промові на січневому пленумі ЦК і ЦКК про роботу на селі, передусім стосується України, української парторганізації.

Тов. Чубар каже: „Найбільші хиби у нас на Україні 1932 року ми мали в нашому сільському господарстві. Тут треба відверто сказати, що ми просто не впоралися з практичним керівництвом в організаційно-господарському зміцненні колгоспів... Ми не зважили на нові умови, в яких доводилося і доводиться працювати... Не лише нам—керівним працівникам, але й кожному рядовому працівникові треба усвідомити і твердо засвоїти настанови тов. Сталіна. Його правдива критика особливо стосується нас, українських працівників, що не впоралися з керівництвом колгоспами, не організували як слід наші радянські сили у великій кількості колгоспів, у наслідок чого припустили в багатьох колгоспах вплив куркульських і підкуркульських елементів, а в деяких колгоспах припустили навіть перехід керівництва до рук куркульських класово-ворожих шкідницьких елементів“ (З доповіді на V сесії ВУЦВК).

„Корінь всіх наших помилок і хиб—каже тов. Косіор—полягає в тім, що ми, починаючи від ЦК КП(б)У і кінчаючи нашими низовими організаціями, не зрозуміли характеру труднощів, пов'язаних з новою обставиною на селі, не врахували особливостей хлібозаготівель в умовах оголошення колгоспної торгівлі, не мобілізували низові організації, насамперед, їх керівний актив, на подолання всіх труднощів. У наслідок помилкової оцінки ряду чинників, нерозуміння нової обставини, у нас в областях і районах утворилася свого роду атмосфера заспокоєння і добротиливості, що мовляв виконання пляну хлібозаготівель, принаймні, в зменшених розмірах забезпечене.

Добротливість, а звідси й самоплив у роботі були в найвідповідальніший період хлібозаготівель, а це не могло найнегативніше не відбитися на виконанні пляну“ (З доповіді на лютневому 1933 р. розширеному пленумі ЦК КП(б)У).

Треба відверто сказати, що партійні організації України не впоралися з практичним керівництвом в організаційно-господарському зміцненні колгоспів, бо чим іншим можна пояснити всі хиби в сільському господарстві в 1932 р.? Справжнього, достатнього, практичного керівництва сільським господарством, колгоспами не було. „Колгоспний лад не зменшує, а збільшує турботи й відповідальність партії й уряду за розвиток сільського господарства“ (Сталін). А наша практика показує, що окремі райони вважали за основне своє завдання організацію того чи іншого колгоспу, а решта, мовляв, піде сама собою. Доводилось на практиці бачити десятки, сотні прикладів, коли партійна організація аж ніякої участі в житті того чи того колгоспу не брала. Вона не турбувалась за посів, якість його, вона не турбувалась за збирання урожаю, вона не турбувалась за організацію праці, утворення постійних бригад, порядком розподілу натуральних авансів. Одним словом, колгосп зустрівся з партійною організацією тільки в час переведення хлібозаготівель і то тільки вже в останній час, коли на саму районну організацію в цій справі було зроблено певного натиску. І це все тоді, як „партія повинна не зменшувати, а помножувати свої зв'язки з колгоспами, вона повинна знати все, що відбувається в колгоспах, щоб вчасно допомогти і запобігти небезпек, що загрожують колгоспам“ (Сталін).

І це тоді, як на III партконференції КП(б)У вже було зроблено застереження, було накреслено багатько цілком вірних практичних заходів у сільському господарстві.

Надто сильно позначились хиби керівництва в областях Харківській, Одеській і Дніпропетровській. По всіх цих областях ми маємо в 1932 р. збільшення числа МТС, зріст їхньої механічної озброєності. По всіх цих областях маємо в 1932 р. зріст колективізації. Можливості для зростання соціалістичного сільського господарства були створені, але керівництво їх не реалізувало. „Це зростання засівних площ, матеріально-технічних ресурсів, кількості колгоспів і колгоспників означає безперервне ускладнення обстанови на селі, безперервне поширення й ускладнення завдань нашого керівництва сільським господарством. Це ускладнення завдань стане тим більш зрозумілим, коли врахувати, що куркуль господарсько розтрощений, але остаточно нами ще недобитий і не втратив покищо цілком свого впливу на селі; коли врахувати, що численні антирадянські елементи з розкуркулених куркулів, зруйнованих купців, колишніх урядників, репатрированих білогвардійців, петлюрівців і т. ін. якось існують на нашій радянській землі, якось щось роблять, і роблять, треба гадати, не на користь, а на шкоду радянській владі і колгоспному будівництву“. (Постишев. З доповіді на розширеному пленумі Харківського обкому й горкому 4 лютого ц. р.).

Якість керівництва сільським господарством від Харківської, Одеської і Дніпропетровської обласних парторганізацій відстала від тих складних завдань, що їх поставив процес зростання соціалістичного сільського господарства. Не зважаючи на нову обстанову на селі, керування було в тих же самих формах, тими ж методами, як і 2—3 роки тому, коли колгоспний рух іще тільки зачинався, коли на селі панувало одноосібне селянське господарство, коли перед керівництвом сільського господарства не стояла потреба промкнути-ся у всі деталі цього індивідуального господарства.

Хиби в керівництві сільським господарством у Харківській, Дніпропетровській і Одеській областях характерні, однак, не тільки для цих областей. Вони в тій чи іншій мірі виказалися і в інших областях України. От чому ЦК ВКП(б) у своїй постанові від 24 січня ц. р. мусів був підкреслити: „ЦК вважає за виявлене, що парторганізації України не вправилися з покладеним на них партією завданням організації хлібозаготівель та виконання пляну хлібоздачі, не вважаючи на те, що тричі зменшувано і без того зменшений плян“. От чому ЦК ВКП(б) звільнив т. т. Майорова, Строганова й Терехова, секретарів Обкомів Одеської, Дніпропетровської й Харківської областей, від їхніх посад і замість них настановив т. т. Постишева, Хатаєвича й Вегера, намітивши т. Постишева, секретаря ЦК ВКП(б), другим секретарем ЦК КП(б)У і першим секретарем Харківського Обкому, т. Хатаєвича, залишивши його одним із секретарів ЦК КП(б)У,—першим секретарем Дніпропетровського Обкому і тов. Вегера—першим секретарем Одеського Обкому.

„... Ми повинні сказати, що критика нашої роботи, яку дав тов. Сталін у своїй промові на пленумі ЦК і ЦКК, сувора оцінка дана в постанові ЦК ВКП(б) від 24 січня, цілком правильна, іншої оцінки бути не може. Ця оцінка стосується всіх партійних організацій України“ (В. Косіор. З доповіді на лютневому пленумі ЦК КП(б)У).

Лютневий розширений пленум ЦК КП(б)У в порядку широкої самокритики дав розгорнуту негативну оцінку хибної практики

керування сільським господарством останнього часу на Україні. Пленум ЦК КП(б)У підкреслив, що треба змінити методи партійного керівництва селом.

Пленум підкреслив, що партійна організація України і в першу чергу її провідні кадри зроблять всі потрібні висновки з вирішення ЦК ВКП(б) та промови тов. Сталіна, зосередять усі свої сили на швидкому виправленні своїх помилок, на рішучій перебудові своєї роботи, зміні метод керування колгоспами і не на словах, а на ділі підіймуть усю партійну організацію України на боротьбу за збір насінневих фондів, підготування та успішне проведення весняної посівної кампанії (З резолюції пленуму від 7 лютого 1933 р.).

III. Основні настанови плану сільського господарства України на 1933 р.

Плян с. г. на 1933 р., — перший рік другої п'ятирічки, виходить з основної установки, що дана січевим пленумом ЦК і ЦКК ВКП(б), про особливу увагу освоєнню нових підприємств і нової техніки. Ось що говориться в резолюції пленуму: „На відміну від першої п'ятирічки друга п'ятирічка буде переважно п'ятирічкою освоєння нових підприємств у промисловості, п'ятирічкою організаційного зміцнення нових підприємств у сільському господарстві — колгоспів і радгоспів, що, звісно, не виключає, а передбачає дальший, розвиток нового будівництва. Це значить, що друга п'ятирічка, якщо вона хоче сподіватися на серйозний успіх, повинна доповняти теперішнє гасло нового будівництва новим гаслом освоєння нових підприємств і нової техніки“.

По суті всі радгоспи, всі МТС, всі колгоспи ще нові підприємства. Це підприємства, яких в дореволюційний час не було, яких не знає світ. Основна увага плану 1933 р. звернута на організаційно-господарське їх зміцнення, на підвищення врожайності.

Тов. Молотов каже: „В галузі сільського господарства перед нами не стоять даного моменту завдання дальшого поширення засівних площ. За період першої п'ятирічки їх уже поширено достатньою мірою. Тепер головний натиск треба зробити на завданні підвищення врожайності“.

Підвищення врожайності й підвищення продукційності сільського господарства в цілому можливо за умов організаційного зміцнення колгоспів, за умов непримиренної боротьби з класовим ворогом, за умов рішучої боротьби за утворення нової соціалістичної дисципліни в колгоспах, боротьби за соціалістичну організацію виробничого процесу, боротьби за витискування капіталістичних навичок виробництва, за умов конкретного керівництва всім колгоспним виробництвом з боку партії. Тов. Сталін у своєму виступі „про роботу на селі“ каже: „колгоспний лад не зменшує, а збільшує турботи і відповідальність партії та уряду щодо розвитку сільського господарства. З цього виходить, що партія, коли вона хоче керувати колгоспним рухом, повинна входити в усі деталі колгоспного життя і колгоспного керівництва. З цього виходить, що партія повинна не зменшувати, а множити свої зв'язки з колгоспами, що вона повинна знати все, що робиться в колгоспах, щоб вчасно прийти на допомогу і попередити небезпеки, що загрожують колгоспам“.

При реалізації плану с. г. на 1933 р. не можна забувати умов класової боротьби на селі, не можна забувати того, що „куркулі розбиті, але вони далеко ще недобиті. Більше за те, вони не скоро

ще будуть добиті, якщо комуністи ловитимуть гав і благодущнича-тимуть, сподіваючись, що куркулі сами зійдуть у могилу порядком так би мовити стихійного свого розвитку" (Сталін).

Щоб дати міцний удар по клясовому ворогу, треба знати його тактику. Ось як змальовує основні прояви клясової боротьби на селі т. Каганович (доповідь про січневий пленум ЦК і ЦКК):

Насамперед це організаторська роля куркуля в саботажі хлібо-заготівель та сіви. Це головне і основне.

Подруге, організація господарського шкідництва в колгоспах і радгоспах, починаючи від сіви й кінчаючи хлібозаготівлями, і починаючи, скажу, з колгоспу і кінчаючи деякими центральними земельними органами.

Потрете, організація підриву труддисципліни в колгоспах і радгоспах.

Почетверте, одне з потужних знарядь боротьби куркуля, що використовує традиції старого дрібного власника, вчорашнього одноосібника, це організація розкрадання колгоспної і радгоспної громадської соціалістичної власності, і на базі всього цього спроби проти-поставити інтереси колгоспу й навіть радгоспу інтересам пролетарської держави, спроби перетворити колгосп на організаційну форму протирадянських елементів для боротьби з пролетарською державою".

Ворог прибігає зараз до різного роду хитрощів. Той, хто шукає ворога, шукає куркуля за старими плякатами, той звичайно нічого не знайде. Ворог змінив свою тактику, куркуль перекаресився в захисний колір. Його треба шукати не поза колгоспами, не з відвертими анти-колгоспними настроями, а в самому ж колгоспі під личиною поборника колгоспних інтересів. Він за колгосп, він за фонди, але проти „важкого“ пляну хлібозаготівель. Він організує масове розкрадання державного й колгоспного майна. Він використовує для цього приватно-власницькі навички колгоспників, що ще не позбавились старої одноосібницької психології. „Колгоспники становищем уже не одноосібники, а колективісти, але свідомість у них покищо стара, приватно-власницька“. Треба добре пам'ятати, що „основа нашого ладу є громадська власність“. Нам треба за це битися, нам треба за це вести повсякденну непримиренну боротьбу. „Сильна й могутня диктатура пролетаріату — ось що нам треба тепер для того, щоб розв'язати на порох останні рештки кляс, що помирають, і розбити їхні злодійські махінації“ (Сталін).

Умови клясової боротьби вимагають від партії, від кожного комуніста особливої чуйності по відношенню до будь-яких можливих проявів контрреволюційної, ворожої тактики, даючи їм нещадну більшовицьку революційну відсіч.

* * *

Засівна площа. На 1933 р. партія і уряд намітили засіяти на Україні 27.367 т. га, що порівнюючи з 1932 р. дає досить значне наростання. Площа ярого сіву намічена в 17.130 т. га, з коїх для селянського сектора 15 млн. га й радгоспного 2.130 т. га.

Структура засівної площі 1933 р. порівнюючи з 1932 р. накреслюється така (див. табл. на стор. 65):

Зміна в співвідношенні окремих груп с.-г. культур* відбивається насамперед на зростанні всіх зернових культур в 1932 р.

Збільшення засівної площі під усіма зернокультурами, збільшення їх питомої ваги в загальному засіві цих культур з 68,7% в 1932 р. до 72,7% в 1933 р. при загальному зростанні всіх засівів проти 1932 р.

на 6,3%, відповідно тягне за собою і зміни в галузі технічних та кормових культур. Проектується зниження їх питомої ваги в загальній засівній площі—з 11,8% в 1932 р. до 9,4% в 1933 р.

Відповідно зменшується засівна площа та питома вага її й по кормових культурах.

У городньому господарстві загального усталення і поліпшення організації набуває промислове городництво, запроектоване на площі 195 тис. га з загальної городньої площі на 800 тис. га. Промгородництво, складом культур збудоване на врахуванні потреб робітничого постачання та переробної промисловости, і розташоване безпосередньо близько від споживчих центрів, повинне в основному вдовольняти вимоги робітничого постачання з тим, що решту покриватиметься шляхом звичайної контрактації і купівлі на колгоспних базарах.

	1932 рік	%	1933 р.	%
Загальна засівна площа . .	25 741,5	100	27 367,0	100
В тому числі:				
Всі зернові	17 704,8	68,7	19 910,0	72,7
В тому числі:				
Озими	9 008,9	34,7	10 200,0	37,2
Ярі	8 695,9	33,7	9 710,0	36,6
Усі технічні	3 052,6	11,8	2 585,8	9,4
Усі кормові	2 819,1	10,9	2 750,0	10,4
Усі городньо-баштанні . .	1 915,4	7,5	2 121,2	7,7
Чисті пари	742,0	—	2 000,0	—

Слід нагадати вирішальну роль у справі промислового городництва, усталення і поліпшення робітничого постачання, зокрема в справі підвищення врожайности культур і боротьби з втратами, що її має відограти накреслене прикріплення виробничих с.-г. районів до промислових центрів і окремих радгоспів та колгоспів до великих підприємств.

В 1933 р. передбачено перевести нові садіння по садках на площі 24,60 тис. га, ягідниках—5,27 тис. га та виноградниках—2,52 т. га. При цьому мається на оці, що таку програму буде забезпечено відповідними кредитами з тим, що перевищення програми відбуватиметься шляхом власної ініціативи та власними коштами господарств тим паче, що саджального матеріалу для такого збільшення вистачить.

Боротьба за врожай. Основне завдання в 1933 р. як було зазначено вище, полягатиме в боротьбі за збільшення врожайности.

Поганий стан парів, підготованих для озимини 1932 р., а також недовиконання пляну зяблі (зорано лише 3 476 тис. га проти пляну 7 400 тис. га) далеко не сприяє боротьбі за збільшення врожайности. Тільки добра організація праці, найраціональніше використання всього механічного і живого тягла, переведення всіх с.-г. робіт у визначені агрономативні терміни, застосування всіх агрономог можуть забезпечити відповідне зростання врожайности.

Накреслений плян основних агротехнічних заходів на 1933 р. характеризується такими показниками (див. табл. на стор. 66, вгорі).

Підготовна площа чистих парів у 1932 р. розміром 742 тис. га забезпечила засів озимини розміром 7,3%. Інші попередники під озимину як от кулисний пар, стручкові, ранні просапні, забезпечили

засів її розміром 30,7⁰/. Отже, загальна площа засіву озимих по добрих попередниках становить в 1932 р. 38⁰/.

Фактичне виконання в цьому році зяблевої оранки становить до 20⁰/ площі всіх ярих культур, що проектується на 1933 р.

За пляном сортозміни передбачається забезпечити сортовим насінням засів ярих зернових, розміром 16⁰/, виходячи з наявних насінневих ресурсів.

	Чисті пари	Кулисні й зайняті пари та інш. поперед. під озимину	Сортові засіви	Зяблева оранка
Площа в тис. га	742,0	3 140	1 500	7 400

За пляном агротехнічних заходів, крім зазначених, передбачається:
а) підняття чистих парів на 2.000 тис. га під озимину засіву 1933 р. та доведення площі зайнятих парів, просапних—стручкових та інших кращих попередників озимини до 3.064 тис. га, що разом забезпечить засів озимини в 1933 р. на 50,6⁰/ по добрих попередниках;

б) підняття зяблевої оранки під ярину 1934 р. на площі 7.400 тис. га, що забезпечить і засів по зяблі, розміром 42⁰/.

Серед заходів підвищення врожайності, що заслуговують на увагу, намічаються ще такі: намічається проведення надраннього посіву на території України на площі 250 тис. га і переведення яровізації на площі мінімум 200 тис. га. Треба зазначити, що масовий досвід з яровізації, якого було проведено в 1932 р. в радгоспах і колгоспах України на площі 33 тис. га, дав цілком позитивні результати.

Ось приклади ефективності яровізації пшениць у різних господарствах:

Назва господарства	Врожай з га в цент.	
	З яровізов. площі	Неяровізов.
Харківська область		
Колгосп ім. Леніна Крас- ноградського району . .	14,3	8,2
Колгоспи „Соціалізм“ Н.Ге- оргіївського району . .	8,5	5,9
Одеська область		
„Паризька комуна“ Зінов’- ївського району	6,0	5,0
„Шевченкова криниця“ Хор- ловського району	6,6	4,5
Дніпропетровське		
„Нове життя“ Павлоград- ського району	11,8	3,0

Можна було б навести ще багато прикладів, але досить і цього. Питання про ефективність яровізації при правильному умілому її застосуванні вже абсолютно безспірне.

Серед заходів боротьби за врожай треба звернути особливу увагу на боротьбу з бур'янами. Основну роль в боротьбі з бур'янами гратиме повне застосування всієї системи агрозаходів. Але тепер, готуючись до весни, треба провести суцільну очистку ланів від стеблевих залишків бур'янів, шляхом їх скошування, зламування й обов'язкового спалювання.

Ось які директиви даються з цього приводу в постанові ЦК і РНК по Північному Кавказу: „Провести суцільну очистку полів від бур'янів, спалюючи їх та іншими методами; надати РВК'ам права мобілізувати селянську людність порядком трудової повинності; відвести під ранні колоскові культури землі, зорані під зяблю, та чистіші землі, провадячи роботу на землях, засмічених корінняковими бур'янами, обов'язково корпусними плугами“.

У боротьбі за врожай треба мобілізувати всі можливі ресурси як штучних добрив так і гною. Плян завою міндобрива орієнтовно на 1933 р. намічається в 400 тис. тонн. Всього гною до весни треба вивести на поля 8 млн. тонн, що, звичайно, буде вимагати значної роботи з боку нашого районного керівництва, а також безпосереднього керівництва колгоспів і МТС.

Останнє, на чому треба зосередити увагу, — це обов'язкове введення в кожному колгоспі, кожному радгоспі правильної сівозміни.

За постановою останньої сесії ЦВК Союзу про зміцнення колгоспів треба протягом 1933 р. по всіх колгоспах завести сівозміни з тим, щоб 1934 р. увесь засів розміщався у ланах згідно з запровадженою сівозміною. Однак „запроваджувані сівозміни повинні забезпечити обов'язкове додержання наявних розмірів зернового клину, а в ряді районів — зростання зернового клину, засів добрих попередників перед зерновими, пропускання засмічених земель через пар, зростання кормової бази для тваринництва, зменшення навантаги технічними та просапними культурами в зернових областях при одночасному збільшенні їх врожайності“ (Постанова ЦВК Союзу від 30-І 1933 р.).

Але всі ці заходи здійснені при умові доброї, чіткої організації праці в колгоспі й радгоспі, при умові умілої організації постійних бригад, утворення певної зацікавленості в підвищенні врожайності кожної бригади, кожного колгоспника.

Тут треба урахувати ті хиби, що були в колгоспах 1932 року. Треба повести рішучу боротьбу проти порушення принципу розподілу, особливо, натуральної частини прибутків за трудовими.

Треба боротись проти припущення великих витрат і розтрат хліба на громадське харчування, проти знеосібки коней, реманенту, землі, проти поганого вихіду, погані дисципліни праці, тощо.

Лютневий 1933 р. пленум ЦК КП(б)У в своїх постановах каже: „Основна підойма ґрунтового поліпшення організації праці в колгоспах є утворення постійної виробничої бригади“. Треба закріпити за бригадами ділянки землі, реманенту, живого тягла. Треба заборонити перекидку колгоспників з бригади в бригаду, а також перемішувати засоби виробництва. Треба продукцію, що виробляє кожна бригада, ураховувати окремо. При видаванні грошових або натуральних авансів треба підходити диференційовано залежно від якості і наслідків роботи окремих бригад.

Треба особливу увагу надати справі підбору бригадирів. „Постбригадира в колгоспі є основна командна висота у виробництві“. (Резолюція лютневого пленума ЦК КП(б)У).

Треба встановити сувору дисципліну праці, безперечне виконання правил внутрішнього розпорядку і „за порушення цього розпорядку

суворо карати, як за найтяжче порушення трудової дисципліни в колгоспі". (Резолюція лютн. плен. ЦК КП(б)У). Нещадна боротьба мусить бути об'явлена в колгоспі літунам, що відсутні в саму гарячу пору для колгоспу й з'являються лише на момент видачі авансів і розподілу наслідків господарювання.

Міцним знаряддям в справі піднесення врожайності на колгоспних ланах мусить стати встановлення цілком нових взаємовідносин поміж МТС і колгоспами. Зразковою умовою МТС з колгоспами, що затверджено НКЗС Союзу 5-ІІ 1933 р., цілком змінюється старий порядок оплати роботи МТС. Тепер оплата роботи МТС ставиться в залежності від урожаю колгоспу. Чим більший врожай, тим більше одержить МТС. Таким чином, кожна МТС тепер матеріально зацікавлена в найкращому переведенні роботи в колгоспі й одержанні найвищого врожаю.

З другого боку, величезну роль в справі піднесення врожайності гратиме останній закон про обов'язкове постачання зерна державі від колгоспів і одноосібних господарств, що утворює стимуляк для колгоспа в цілому, так і для окремого колгоспника. Цей закон заздалегідь визначає конкретні зобов'язання кожного колгоспу перед державою, надаючи право всіма лишками хлібу кожному колгоспу вільно розпоряджатися. Ось що говориться в цьому законі:

„Виконання встановлених цією постановою зобов'язань щодо здачі зерна державі є першочерговий обов'язок кожного колгоспу і одноосібного господарства і його треба зробити з перших обмолотів. Встановити, що колгоспна торгівля хлібом дозволятиметься тільки після виконання встановленого на основі цієї постанови пляну хлібозаготівель в цілому по республіці, краю, області, і повного засипу, після виконання пляну хлібозаготівель, насінних фондів“.

„Безумовно забороняється місцевим органам влади і заготовчим органам допускати зустрічні пляни, або накладати на колгоспи і одноосібні господарства зобов'язання щодо здачі зерна, які перевищують погектарні норми, встановлені цим законом. Всі лишки хліба після виконання зобов'язань здачі державі зерна лишаються в цілковитому розпорядженні самих колгоспів, колгоспників та одноосібників“.

Врожайність по окремих культурах в цілому по Україні на 1933 р. намічається така (в центн. з га):

Назва культури	Пересічна врожайність
Жито	8,21
Оз. пшениця	8,49
Яра	6,12
Ячмінь	8,34
Овес	8,60
Кукурудза	11,36
Пересічно по 8 головних зернових	8,36

Переведення до життя накреслених тут заходів, більшовицька підготовка й переведення весняної сільськогосподарської кампанії мусять цілком забезпечити одержання наміченого тут урожаю. Найвідповідальніша ділянка, на якій треба зосередити всі сили нашої партії,—це мобілізація насіння й утворення потрібних насінневих фондів.

Технічне озброєння с. г-ва. В справі технічного переозброєння сільського господарства 1933 р. є рік дальшого міцного просунення уперед. Нам завжди треба пам'ятати, що по соціалістичному переробить селянина „може тільки матеріальна база, тех-

ніка, застосування тракторів і машин в землеробстві в масовому масштабі, електрифікація в масовому масштабі" (Ленін).

На протязі 1933 р. передбачається до завозу на УСРР тракторів потужністю 188 тис. HP, з них для МТС—143 тис. HP. Це дасть можливість довести тракторний парк України під кінець 1933 р. до 600 т. HP.

З зазначених контингентів тракторний парк на весну 1933 р. доводиться до 495,4 тис. HP, з них по МТС—297,5 тис. HP.

У зв'язку із значним напруженням тяглового балансу на наступну весну треба особливу увагу звернути на найповніше використання тракторного парку і найдоцільніший розподіл тяглових робіт між конем і трактором.

Слід підкреслити, що минулої весни трактори використовувано в багатьох випадках неприпустимо недбало і далеко не повною мірою, пересічне використання становило 60% потужности тракторів. За причини такого низького використання тракторного парку правили: 1) неналагодженість своєчасного ремонту та низька якість його, 2) відсутність достатньої кількості та потрібного набору запасних частин, 3) неналагодженість з освітленням для нічних робіт, 4) низька кваліфікація трактористів та плинність їх, 5) невміння керівництва в окремих МТС доцільно пов'язати використання тракторів з конем. Слід також згадати і про неприпустиме, неухвалне, а часом шкідливе ставлення до машин, зокрема до складних, що призводило до частих поламів та перестой машин, а з ними і тягла.

В 1933 р. ці хиби в машино-і тракторовикористовуванні треба рішуче усунути своєчасним переведенням ремонту тракторів, поліпшенням якості цього ремонту, коштом кращого обладнання ремонтних майстерень, запровадженням в них госпрозрахунку та підготовою майстрів. Треба також звернути увагу на матеріальне стимулювання роботи трактористів, піднесення їх кваліфікації та своєчасне підготування додаткових кадрів робітників МТС. За пляном передбачається зреалізувати заходи до своєчасного виготовлення і забезпечення запасними частинами тракторів та машин.

Під кінець 1932 р. існує 177 машино-тракторних ремонтних майстерень, з них 122 при МТС, 20 у зернотресті і 32 по радгоспах республіканського значення. В 1933 р. передбачається збудувати 48 нових майстерень при МТС і підсилити та дообладувати усі майстерні при радгоспах. Разом з цим треба звернути увагу на забезпечення цілкового використання дрібних ремонтних майстерень і кузень при колгоспах та кустарпромокооперації, зорганізувати постачання їм вугілля, заліза, ухвалів тощо.

До весни 1933 р. треба відремонтувати 32557 шт. тракторів. Постановою РНК і ЦК КП(б)У з 9 грудня 1932 р. накреслено відповідні заходи до впорядкування справи з трактороремонтом. Лише чітке і своєчасне виконання зазначених у постанові завдань зможе усунути напруження тяглового балансу на наступну весну.

Значну увагу треба приділити в 1933 р. організації с.-г. транспорту, зокрема в бурякових районах та в приміських господарствах. Поряд поліпшення сільського й шляхового будівництва, в бурякових районах передбачається поширення мережі пересувних польових рейкових шляхів та посилення вантажового автотранспорту. Під кінець 1932 р. сільське господарство України використовує 4.330 автомашин, з них 1350 шт. належить радгоспам, а 2.970 шт.—МТС.

Налагодження і поширення власного виробництва комбайнів створює можливості значно збільшити в 1933 р. постачання сільському

господарству комбайнів, які значною мірою допоможуть усунути напруження в потребі на сезонну робочу силу особливо для радгоспів. Тепер на Україні є понад 2.000 шт. різних комбайнів, з них 1.832 припадає на радгоспи, решта—на МТС.

Сучасний стан енерго-технічного озброєння соціалістичного сільськогосподарства і накреслені на 1933 р. плани його поширення дають підстави твердити, що це озброєння при правильній організації його використання, має бути достатнє для своєчасного виконання виробничих завдань 1933 р. і забезпечення якісних виробничих показників.

* * *

1933 рік має стати переламним і в справі розвитку тваринництва. Видання закова про м'ясний податок, а також закона про здачу масла, сира й молока підводить під усе тваринництво зовсім нову основу. Це утворює величезний стимул для кожного колгоспу, колгоспника й одноосібника для розвитку тваринництва. Нам відомо, яку позитивну зустріч серед широких колгоспних і одноосібних кіл бідняцько-середняцьких мас найшов закон про м'ясний податок.

Основні завдання на 1933 р. в справі тваринництва зводяться:

а) до дальшого укріплення радгоспного й колгоспного тваринництва, його організаційного зміцнення, піднесення на певну височінь якісних показників: поліпшення складу поголів'я, збільшення продукційности тваринництва;

б) до всілякого сприяння розвитку тваринництва колгоспників і одноосібників;

в) підведення під тваринництво власної міцної кормової бази;

г) приділення особливої уваги розвитку кролівництва.

Плян розвитку тваринництва ілюструє така таблиця.

Загальне поголів'я на 1933 р. по радгоспах системи Наркомрадгоспів, буряктрестів, НКважу, ВУКС'у і КТФ проектується так (в тис. голів):

Назва худоби	Радгоспи		К Т Ф		Р а з о м	
	Кінець 1932 р.	Кінець 1933 р.	Кінець 1932 р.	Кінець 1933 р.	Кінець 1932 р.	Кінець 1933 р.
Велика рог. худоба	340,8	397,3	710	780	1 050,8	1 177,3
в т. ч. корови	196,4	206,5	212	303	408,4	511,5
Свині	345,7	389,7	650	1100	995,7	1 489,7
в т. ч. матки	99,5	10,41	205	265	304,5	369,1
Вівці	230,5	248,0	445	520	675,5	768,0

Запроваджені цього року та накреслені на наступний рік заходи до забезпечення худоби в радгоспах, а також заходи до впорядкування власної кормової бази мають створити нормальніші умови для зберігання молодняку в 1933 р. і дають можливість запроектувати і по радгоспному сектору значне зростання поголів'я великої рогатої худоби, в основному коштом молодняку. Цим створюється підвалини для форсованого зростання основного стада в майбутньому.

Приріст маточного поголів'я свиней по радгоспному сектору лімітується в основному з розрахунку на власну кормову базу.

Приріст основного поголів'я 1933 р. в КТФ накреслюється по коровах близько 50%, по свиноматках—більше за 30% проти 1932 р.

Повільнішими темпами зростатиме в КТФ поголів'я великої рогатої худоби (на 10%). Це впливає з молочарського напрямку господарства, де частину молодняку продаватиметься колгоспникам порядком сприяння розвитку тваринництва у колгоспників.

Щодо тваринництва одноосібного користування, то проектування на 1933 р. визначають перелам в справі зберігання молодняку, що має стати базою для дальшого розвитку тваринництва. Особливий наголос робиться на поширенні свинарства.

Здійснення виробничих кількісних завдань щільно пов'язується із зрушенням у підвищенні якісних показників: доконечно рішуча боротьба проти високого падежу збільшення забійної ваги, підвищення удою по радгоспах до 1.225 літрів на рік на корову, у великих МТС до 1.100 літрів, яйцєносности курей в радгоспах до 60 шт., а в КТФ—до 50 шт. на голову за рік.

Окреме місце в пляні по тваринництву посідає робоча худоба.

Запровадження заходів, накреслених постановою РНК УСРР та ЦК КП(б)У з 4-XII 1932 р., спрямованих на ліквідацію знеосібки, безвідповідальности і хижачького ставлення до використання коней має поліпшити якісний стан конярства і забезпечити дальше кількісне зростання його за ближчих років.

Поряд цього постановлено вжити заходів до вирощування на протязі 1933 р. до 180 тис. голів і забезпечення зростання поголів'я волів на протязі ближчих трьох років до 500—600 тис.

Для досягнення найефективнішого впливу напрямком забезпечення якісного поліпшення тваринництва в 1933 р. передбачається поширення мережі зооветпунктів—доведення до 2 на район, а також широкє переведення виставок та конкурсів відгодівлі та молочности худоби з відповідним стимулюванням участі господарств у цих конкурсах.

* * *

Вище в основних рисах дані задачі 1933 р. в області сільського господарства України. „Зрозуміло, що ці велетенські завдання, що їх поставлено на 1933 рік на всіх ділянках нашої роботи, потребують розуміння чергових завдань, які стоять перед нами, тих вирішальних проблем, що їх повинно розв'язати насамперед у нас на Україні більше, ніж в інших частинах Радянського Союзу. Вирішальною ланкою для нас є фронт сільського господарства, є завдання наступної весняної с.-г. кампанії“ (Чубар. З промови на V сесії ВУЦВК).

Основна увага 1933 р. мусить бути спрямована на організаційне зміцнення колгоспів. Ось основна установка, якою треба керуватись у всій нашій колгоспній політиці на селі в 1933 р.

„Чи значить це, що ми повинні провадити політику форсованих темпів колективізації і в період другої п'ятирічки? Ні, не значить. Сила в тім, що ми вже закінчили в основному колективізацію основних районів СРСР. Отже зробили більше в цій галузі, ніж можна було сподіватися. І не тільки закінчили в основному колективізацію. Ми добилися того, що у свідомості величезної більшости селянства колгоспи стали найприйнятнішою формою господарства. Це—величезне завоювання, товариші. Тепер питання стоїть уже не про те, бути чи не бути колгоспам,—це питання вже розв'язанє позитивно. Колгоспи закріплені, і шлях до старого, одноосібного господарства закритий остаточно. Тепер завдання полягає в тому, щоб зміцнити колгоспи організаційно, вибити звідти шкідницькі елементи, підібрати

справжні перевірені більшовицькі кадри для колгоспів і зробити колгоспи дійсно більшовицькими“ (Сталін).

Величезну роль у справі переробки всього сільського господарства на соціалістичний лад, його зміцнення гратиме МТС. „Машино-тракторні станції (МТС)—найважливіший важіль технічного переозброєння колгоспів та соціалістичної перебудови сільського господарства“ (З постанови ЦВК Союзу від 30 січня 1933 р.).

Організацією політвідділів при МТС партія знайшла спосіб, що допоможе швидше зробити колгоспи більшовицькими, що допоможе перетворити селянина протягом другого п'ятиріччя в свідомого члена безкласового соціалістичного суспільства. Тов. Каганович в своїй доповіді про підсумки січневого пленуму ЦК і ЦКК ВКП(б) каже:

„Найважливіше завдання—боротися за більшість у колгоспі, за більшовицький колгосп, за наш справжній комуністичний провід у колгоспі. Це диктується завданнями нашої роботи на селі. Колгоспи не тільки не зменшують, а збільшують наші піклування про сільське господарство, збільшують нашу відповідальність за село. Головне завдання утворюваних політвідділів у МТС і радгоспах і полягає насамперед, в організаційному зміцненні колгоспів. Ми повинні перетворити МТС і радгоспи на справжні підойми господарського й політичного керування сільським господарством“.

На основі максимальної мобілізації всіх партійних, радянських і громадських організацій навколо завдань пляну 1933 р. в галузі сільського господарства, на основі мобілізації всіх наших сил навколо реалізації директив ЦК партії й тов. Сталіна, на основі цілковитого врахування всіх допущених нами помилок в керівництві сільським господарством на Україні останніми роками і усвідомлення конечної потреби їх подолати по-більшовицькому за найкоротший час, уже на практиці весняної кампанії поточного року,—ми плян 1933 р. цілком реалізуємо.

Дятленко І., Красношапка Г., Резніков Ф.

Завдання організаційного зміцнення колгоспів і підвищення врожайности

На основі здійснення генеральної лінії партії, у непримиренній боротьбі з класовим ворогом, у боротьбі на два фронти, з правим ухилом, як головною небезпекою на даному етапі, і „лівими“ закрутниками,— СРСР вступив у період соціалізму і остаточно вивершив побудову фундаменту соціалістичної економіки. Здійснюючи індустріалізацію країни, ми дійшли величезних успіхів як у промисловості, так і в сільському господарстві.

Наслідком цього Радянський Союз із країни аграрної перетворився на країну індустріальну. „З відсталої, дрібно-селянської країни, якою була стара Росія, СРСР висунувся в перші лави найрозвиненіших в технічно-економічному відношенні країн“ (із постанови січневого пленуму ЦК і ЦКК ВКП(б) про підсумки першої п'ятирічки).

Створення власної машинобудівельної бази, переведення суцільної колективізації та ліквідації на її базі куркульства як класи дало змогу технічно переозброїти сільське господарство й перетворити Радянський Союз із країни дрібного й найдрібнішого селянського господарства на країну найбільшого в світі землеробства.

Ми маємо свою потужну тракторобудівельну індустрію, що рік-у-рік збільшує число радянських тракторів на колгоспних і радгоспних ланах. Лише останніми 2 роками наші заводи випустили близько 90.000 тракторів, а всього на колгоспних і радгоспних ланах працює понад 150.000 тракторів. Крім тракторів за період п'ятирічки сільське господарство одержало на 1.600 млн. карбованців с.-г. машин.

Успішним будівництвом радгоспів, МТС і колгоспів, технічним переозброєнням сільського господарства поширена засівна площа, збільшена гуртова й товарова продукція сільського господарства. 1928 року посівплоща СРСР дорівнювала 113 млн. га, а 1932 р. ми вже мали 136 млн. га. Площа засіву технічних та городніх культур зросла мало не в 2—2,5 рази.

„Ці успіхи пояснюються насамперед тим, що колгоспи, як великі об'єднання, через МТС, змогли застосувати і якнайкраще використати трактори та машини, поширити засівні площі й поліпшити агротехніку, а радгоспи перетворилися на найбільші фабрики зерна, що забезпечують державу хлібним фондом, який рік-у-рік зростає“ (3 постанови ЦК та РНК про хлібозаготівлі).

Поширення засівних площ, зростання механізації процесів виробництва й збільшення продуктивності праці допомогли нашій радянській країні розв'язати в основному зернову проблему та поставити питання про найскорше розв'язання тваринницької проблеми.

XVII партконференція поставила, як бойове завдання в сільському господарстві „вивершити соціалістичну реконструкцію з тим, щоб машинотракторні станції охопили всі колгоспи і в основному вивершили механізацію сільськогосподарського виробництва. На основі механізації сільського господарства має зростати зернове господарство СРСР з тим, щоб зернова продукція на кінець другої п'ятирічки досягла щонайменше 1.300 мільйонів центнерів“ (З пост. XVII партконференції).

Щоб підвищити врожайність всіх без винятку культур, і насамперед зернових,—треба навколо цього розгорнути широку політичну роботу. Домогтися високих урожаїв насамперед найцінніших культур (озимої пшениці, ячменю, вівса тощо) можна лише за умов „швидкого піднесення та поліпшення господарювання колгоспів, їх організаційно-господарського зміцнення“ (З резолюції III Всеукраїнської партконференції). Тим то підвищення врожайності у другій п'ятирічці тісно пов'язується з завданням організаційного зміцнення колгоспів і соціалістичним перевиховуванням колгоспників.

Організаційне зміцнення колгоспів — це насамперед виконання державних завдань, правильна організація виробництва й праці, підвищення врожайності та якості врожаю, збільшення товаровості й прибутковості в колгоспі. Головна ланка в організаційному зміцненні колгоспів — правильна організація праці, що є основна передумова до подолання дрібновласницьких навиків, умова соціалістичного перевиховування колгоспників на свідомих будівників безкласового суспільства.

Найважливішу роль в організації праці в колгоспах повинна відіграти виробнича бригада з постійним складом колгоспників.

Постійна виробнича бригада створює організаційні й матеріальні передумови до підвищення продуктивності праці, до ліквідації знеохоти та зрівнялівки в колгоспах. Організація роботи бригадами допомагає якнайкраще запровадити відрядність та соціалістичні форми та методи праці (соцзмагання ударництво тощо). Бригадна форма роботи розвиває в колгоспників навик до суспільної праці, свідомість і відповідальність як усього колективу, так і кожного члена зокрема, встановлюючи громадський контроль у роботі.

Бригадна форма роботи допомагає правильно розподілити наслідки господарювання відповідно до кількості та якості праці.

Насамперед колгоспи й колгоспники мають виконати свої зобов'язання перед пролетарською державою виконати плян хлібозаготівель й інших зобов'язань щодо здачі продукції городництва, технічних культур, тваринництва, тощо. Не виконавши цих зобов'язань, колгосп не може приступати до розподілу наслідків господарювання та колгоспної торгівлі. Отже, вчасне й повне виконання пляну хлібозаготівель та інших зобов'язань перед державою — є одно з найголовніших завдань організаційно-господарського зміцнення колгоспів. Треба, щоб кожний колгоспник зрозумів, що тільки підвищивши врожайність, тільки виконавши зобов'язання перед пролетарською державою, тільки розгорнувши кол-

госпну торгівлю, можна піднести господарювання колгоспів, поліпшити матеріальний стан колгоспників.

Запроваджуючи всі ці заходи організаційного зміцнення колгоспів, треба рішуче боротися з класовим ворогом та його агентурою в партії, правими ухильниками, та з „лівими“ закрутниками.

Постійна бригада, як основна ланка колгоспного будівництва, є тепер і лишається надалі найважливішим важелем виконання основних завдань щодо підвищення врожайності, організаційного зміцнення колгоспів, поліпшення матеріального стану колгоспників. Тим то на роботу постійної виробничої бригади треба звернути особливу увагу.

Досвід роботи кращих колгоспів довів, що бригадний спосіб організації праці колгоспників та колгоспного виробництва стає за найважливіший захід організаційного зміцнення колгоспів. Завдяки бригадному способу організації праці та виробництва, колгоспи вчасно виконували всі чергові роботи в своєму господарстві, мали більшу врожайність на земельних ділянках постійних бригад, а це дало змогу збільшити таким бригадам оцінку трудовдя та підвищити натуральну частину на трудовдень.

Не зважаючи на те, що під впливом класового ворога в практиці організації бригад з постійним складом колгоспників, було припущено ряд хиб—все ж яскраво визначились великі переваги бригадного способу організації праці та колгоспного виробництва.

Саме бригадний спосіб організації праці дає змогу поєднати матеріальну зацікавленість бригади, окремих ланок, окремого колгоспника з інтересами дальшого зміцнення та розвитку всього колгоспного виробництва. За такого способу організації праці можна ліквідувати знеосібку та зрівнялівку в колгоспному виробництві, а це водночас дає цілковиту змогу прискорити розвиток та зміцнення колгоспного виробництва. В протилежність поденно-нарядній системі організації праці, за якої колгоспників щодня перекидають з роботи на роботу по всьому господарству, організація праці за принципом постійних виробничих бригад стає за добрий ґрунт розгортання соцзмагання та вдарництва, що перевиховують колгоспників та прискорюють організаційне зміцнення колгоспів. Визначення річного виробничого завдання бригади, що встановлює розмір урожаю, вибою, приросту тощо дає змогу кожній бригаді мобілізувати увагу членів і на боротьбу за виконання плянових завдань, наданих від управи колгоспу. Докладне опрацювання виробничого пляну бригади та встановлення в ньому всіх агротехнічних заходів, що їх повинна застосувати бригада, щоб домогтися якнайвищого врожаю, допомагає бригаді скерувати ініціативу колгоспників на виконання окремих с.-г. робіт та всього пляну бригади й колгоспу в цілому.

* * *

На січневому пленумі ЦК і ЦКК 1933 р. т. Молотов наші завдання боротьби за якість, за підвищення врожайності та продукційності праці визначив так: „Ясно, що тепер справа не в темпах дальшої колективізації, а в організації праці в колгоспах та радгоспах. Кінець-кінцем і тут головне—у підвищенні продукційності праці, для чого потрібне рішуче поліпшення якості всієї нашої роботи в сільському господарстві“.

Відповідно з цим об'єднаний пленум ЦК і ЦКК запропонував всім господарським, партійним та професійним організаціям в 1933 році головну увагу зосередити на цілковитому виконанні завдань щодо

піднесення продукційності праці та зменшення собівартості й поліпшення якості продукції, поліпшення якості роботи в сільському господарстві.

В галузі сільського господарства за найважливіше завдання пленум визначив підвищити врожайність, в першу чергу зернових та технічних культур. Програму підвищення врожайності на 1933 р. січневий пленум ЦК і ЦКК намітив таку: для зернових культур—на 13%, бавовни—на 8%, льону—на 20%, соняшника—на 25%, цукрових буряків—на 32%.

Але підвищення врожайності цілком і повністю залежатиме від доброї організації праці, особливо під час засіву та збирання, від уміння дати відсіч клясовому ворогові, що намагатиметься зірвати всі найважливіші міроприємства.

Завдання підвищити врожайність і поліпшити якість продукції можна виконати тільки при умові належної боротьби за піднесення продуктивності праці, за поліпшення якості роботи.

Т. Ленін особливо великого значення надавав піднесенню продукційності праці, підкреслюючи, що „комунізм починається там, де з'являється самовіддане, що перемагає важку працю, піклування рядових робітників про збільшення продукційності праці, про охорону кожного пуда хліба, вугілля, заліза і інших продуктів, що дістаються не тим, хто працює сам, і не їх „близьким“, а „далеким“, тобто, всьому суспільству в цілому“ (Ленін. „Великий почин“).

Разом з тим Ленін підкреслював, що „йдучи до підвищення продуктивності праці, зважити особливості переходового від капіталізму до соціалізму часу, які вимагають, з одного боку, щоб були закладені основи соціалістичної організації змагання, а з другого боку, вимагає застосування примушування так, щоб гасло диктатури пролетаріату не споганювано практикою драглистого стану пролетарської влади“. (Ленін „Чергові завдання радянської влади“ 1918 р.).

Отже, як бачимо, Ленін прямо підкреслював, що підвищення продукційності праці залежить, як від соціалістичної організації змагання так і від „застосування примушування так, щоб гасло диктатури пролетаріату не споганювано практикою драглистого стану пролетарської влади“.

Організовуючи працю бригадами, треба дотримувати найсуворішої трудової дисципліни та цілковитого й повного виконання правил внутрішнього розпорядку в бригаді. Правила внутрішнього розпорядку повинні обов'язково забезпечувати:

1) щоб кожен колгоспник бездоганно і, не відмовляючись, виконував доручену йому роботу;

2) щоб кожен колгоспник ставав на роботу у точно визначений від бригадира час і не залишав роботу (без дозволу останнього серед дня, або не закінчивши роботу;

3) роботу виконувати старанно, як до вимог агротехніки, зооветмінімуму чи інших вимог, що їх встановлено від управи колгоспу;

4) під час роботи дотримувати суворої дисципліни і якісно виконувати доручене завдання.

За виконання цих зобов'язань кожен колгоспник має відповідати морально й матеріально.

До заходів морального й матеріального впливу треба віднести: стягання вартості за перестой худоби з провизи колгоспника, перевід на іншу роботу, що гірше оплачується, зменшення розцінок і таке інше; зауваження, догану, догану з оголошенням у пресі, чи на загаль-

них зборах бригади, або колгоспу, догану з попередженням про виключення із складу бригади, колгоспу і виключення.

Крім покарань вживають моральних та матеріальних заходів заохочування колгоспників через преміювання, збільшення розцінок, краще постачання продуктами і промтоварами, через висловлювання громадських подяк, видачу грамот, жетони ударників, тощо.

Піднесення продуктивності праці і поліпшення якості продукції, повинно стати в центрі уваги нашої господарської роботи цього року.

III Всеукраїнська партконференція підкреслила, що: „колгоспне соціалістичне господарство повинно впродовж найближчих двох-трьох років піднести урожай своїх ланів у півтора рази проти кращих урожаїв України останніх років“. Справа чести кожної бригади практично здійснити цю постанову. Навколо цієї важливої справи треба мобілізувати всю здібність кожного члена бригади. Навколо завдання боротьби за врожай треба згуртувати виробничу активність постійної бригади, що методами соціалістичної праці подолає всі до цього перешкоди. „На перший плян у справі боротьби за підвищення врожайності треба висунути і суворо провадити в життя такі основні агрикультурні заходи:

а) Засів озимих, особливо пшениці, треба провадити тільки на чистих і занятих парах. Найближчих двох років треба цілком ліквідувати засів озимих по стерні, чи після пізніх просапних, наприклад буряку.

б) Забезпечити зяблеву оранку під всю площу ярих засівів, що своєю чергою уможливить забезпечити ранній засів ярих, готування парів під озими і ранній засів озимини, що все разом, поряд пильного і доброякісного обробітку землі та підготування насіння, забезпечить максимальний врожай основних харчових культур України—озимої пшениці і жита.

в) Починаючи з перших кроків збирання врожаю, провадити найпильніший добір насіння, як озимих, так і ярих, особливо кращих сортів місцевого акліматизованого насіння.

г) Забезпечити підготування глибокої оранки під буряк цілком на всю площу засіву, а також у кожному колгоспі організувати своєчасне і ретельне прополювання та проривання як буряка, так і інших просапних (бавовни, кукурудзи, соняшнику та ін.) (З постанови III Всеукраїнської партконференції).

Своєчасно підготувати ґрунт для сівби, ретельно провести саму сівбу та добре доглядати за посівами, має правити бригаді за засновок підвищення врожайності. Кожний бригадир повинен добре знати, що короткий термін виконання с.-г. робіт є в агротехніці одним із головних заходів підвищення врожайності. Той бригадир, що посилає борону на поле, яке два дні тому оралося, приміром, під озимину,—погано організовує роботу бригади, погано бореться за врожай. Не пустити борони слідом за плугом, від чого випаровується волога, сохне ґрунт та набираються „глиби“ в полі—це значить втрачати на врожаї, зменшувати прибутки колгоспу, знижувати оцінку трудодня своєї бригади. Ще більшої шкоди для своєї бригади, колгоспу й держави завдає той бригадир, що пропускає бур'яни на своїх ділянках. Мало того, що бур'яни зменшують урожай, вони зводять нанівець попередню працю бригади.

Бур'яни на бригадному полі не лише громадська ганьба для бригадира і всієї бригади, а й втрати для колгоспу, держави, і за це мають відповідати і бригада, і кожен член її.

Ті колгоспи і ті бригади, що приклали всіх сил правильно організувати працю й виробництво, знищивши знеосібку та зрівнялівку, додержувались агротехнічних норм й виконували роботу в строк, дали добрі наслідки колективної праці. Наприклад Скадівська артіль „Заповіт Ільіча“ мала врожай озимої пшениці на окремих ділянках близько 25 ц. з га, тоді як в інших колгоспах за 3-6 кілометрів урожай був 6—10 ц. з га. Пояснюється це тим, що: Артіль „Заповіт Ільіча“ рано на весні підняла пар, вчасно його обробила, знищила бур'яни, підготувала як слід ґрунт для сівби озимої пшениці. Вчасним виконанням всіх дальших робіт застерегла втрати, а тому й мала високий врожай. Правильною організацією праці в бригаді відповідальністю кожного виконавця за свою ділянку роботи, чітким визначенням ланок бригади та обсягу їх роботи, добрим доглядом за тяглом, досконало опрацьованим нормуванням праці та оцінкою на трудодні,—ось чим передові колгоспи та бригади домагаються високих урожаїв на своїх ланах.

Зовсім інше бачимо в тих колгоспах, де ще панує глитайська поденщина, зрівнялівка й знеосібка. Тут не відповідає ніхто й ні за що. Замість чорних парів на ланах рясніють бур'яни, орють та сіють пізно. Тягло забите, норми не вироблюються, зопізнюються у виконанні окремих робіт, В таких колгоспах господарює прихований запеклий ворог—куркуль, що ставить собі за мету—розвалити колгосп.

Що швидше в таких колгоспах буде відкрито шкідницьку зграю, вигнано куркулів і їх підспівачів, то краще стане і для колгоспу і для колгоспників. За допомогою постійної бригади треба геть знищити знеосібку й зрівнялівку в колгоспному виробництві, чітко організувати роботу кожної бригади. Кожній постійній бригаді треба дати річне виробниче завдання, що його бригада має досконало опрацювати на своїй виробничій нараді, яка допоможе кожному колгоспникові усвідомити ті завдання, що їх бере на себе бригада в цілому. В опрацьованому річному виробничому завданні бригаді треба визначити врожайність кожної ділянки, розмір гуртового збору та агротехніку, що її бригада має обов'язково застосувати на своїх земельних ділянках. У боротьбі за високий врожай, постійна бригада повинна покласти всіх сил, щоб виконати й перевищити плянові завдання першого року другої п'ятирічки.

* * *

Сівозміну кожного колгоспу треба будувати насамперед на тих вимогах, що їх ставить держава перед кожним колгоспом у продукванні певної кількості та якості, встановленої за пляном продукції. Будь-які спроби зменшити плянові засіви зернових чи технічних культур через встановлення відповідних схем сівозміни, або іншого порядку чергування культур, треба розглядати як приховані спроби боротьби з тими завданнями та плянами, що їх накреслила держава. Кожна схема сівозміни повинна відбивати у собі ті плянові завдання, що їх район спільно з колгоспами, враховуючи всі особливості кожного колгоспу, розміщає на терені свого району. Сівозміна обов'язково повинна відбити всі особливості, конкретні вимоги кожного колгоспу, бо без цього, очевидно, не можна серйозно розв'язувати справу підвищення врожаю на колгоспних ланах. Водночас схема

сівозміни та її зміст повинні відповідати й розв'язувати кормову справу в колгоспі, що є засновком поліпшення тваринництва та збільшення вироблення м'яса, молока та інших продуктів, потрібних для робітничого постачання. Сівозміни колгоспу так само повинні передбачати й вдале сполучення виконання планових завдань з товарових культур із власними потребами колгоспу. По розробці сівозміни особливу увагу треба звернути на опрацювання переходною сівозміни та організацію земельних ділянок для постійних бригад. Не опрацювавши як слід цієї справи може порушуватися постійна бригада в певні збіги робіт, або виникнуть перешкоди до запровадження самої сівозміни. У зв'язку з цим виникає запитання: в кількох клинах сівозміни треба давати земельні ділянки для постійних бригад. Щоб відповісти на це запитання, треба розглянути кожне поле сівозміни, розглядаючи організацію земельних ділянок бригад. За приклад візьмемо зернобавовняний колгосп Скадівщини з п'ятипольною сівозміною за таким чергуванням культур:

1) Пар чистий	4) Бавовник (+ просапне)
2) Озими́на (пшениця)	5) Ярина (+ можлива озими́на)
3) Бавовник (+ озими́на)	

Плян переходу до правильної сівозміни опрацьовано так (див. табл. на стор. 80).

З таблиці видно ту розкиданість за малим не всіх культур по всіх клинах сівозміни. Цим саме й пояснюється кількість тих шматків, що складають виробничу ділянку постійної бригади.

Встановити в колгоспі „Заповіт Ільча“ потрібні розміри земельної площі пару, що йде під озимину наступного року, можна лише врахувавши ту частину озимини, що росте на цьому полі, площу якої так саме треба підготувати до сівби. Відси й виникає те, що наприклад, посів озимини восени (94 га) в цьому полі є недостатній для бригади, отже доводиться давати в інших місцях щилину, що своєю чергою перешкоджає належно підготувати ґрунт цими бригадами в тих клинах сівозміни (II та III), де наступного року вони мають сіяти бавовник та восени озимину.

Коли не врахувати цього, то й вийде, що наступного року одна бригада може мати більшу частину всієї озимини, або все поле, що йде під бавовник. А це спричинить знеосібку, бо одна бригада впоратися з великою площею не зможе. Такий стан призводитиме до перебудови постійних бригад під час готування ґрунту, чи збирання озимини.

Отже, кожній бригаді треба відводити земельну площу в таких, клинах сівозміни: а) в паровому і де готуватиметься ґрунт для озимини наступного року,

б) в II озимому, де збиратиметься озими́на та готуватиметься поле під бавовну та озимину наступного року,

в) в III озимо-бавовняному, де ґрунт так само готується до сівби озимини та бавовни наступного року,

г) в IV бавовняному, бо одна бригада не зможе підняти всієї площі бавовника цього клина,

г) в V ярому полі, якщо площа його перебільшує ту кількість пару, що припадає одній бригаді, де восени наступного року треба буде сіяти озимину.

За такого порядку закріплення земельної площі за бригадами не може виникати великої відхиленості співвідношення культур на ділянці бригади від співвідношення культур в господарстві цілого колгоспу.

План переходу до правильної сівозміни в колгоспі „Заповіт Ілліча“

Поля		Парове	Озиме	Бавовняно-озиме	Бавовняне	Я р е	Прирізки
Роки							
Було 1932 р.	Оз. пшен.—41 га Оз. пшен. 80 Толоки — 20 Непід. пар. 35 Ячменю 29 Пару 70	Баштан—32 га Озимини 51 Пер. бав. 10 Бавовни 42 Ячмінь 7 Гірчиця 10 Пару 65 Толоки 57	Бавовна—105 Озимина 107 Пар 32 Непід. пар. 32	Озимина—126 Ячмінь 50 Пар 75 Пар 25	Бавовна—143 Ячмінь 39 Яра пшен. 24 Овес 10 Пару 59	Соняшн.—10 Бавовн. 12 Просо 10 Могар 51	
Р а з о м	275	274	276	276	276	83	
На 1933 р.	Озимина—94 Пару 181	Озимина—163 Баштан 30 Картопля 10 Пару 72	Озимини—150 Бавовни 126	Озимини—101 Бавовни 174	Озимини—116 Ячмінь 138 Кукур. 26	Озимини—10 Могар 73	
1934 р.	Озиме	Озиме-бавов.	Бавовна	Я р е	П а р		
1935 р.	Бавов-озим.	Бавовна	Я р е	П а р	Озимина		
1936 р.	Бавовна	Я р е	П а р	Озимина	Бавов.-озим.		
1937 р.	Я р е	П а р	Озимина	Бавов.-озиме	Бавовна		
1938 р.	П а р	Озиме	Бавов.-озиме	Бавовна	Я р е		

Щодо того, яке саме співвідношення культур визначено на земельних ділянках бригади, то це можна бачити з такої таблиці:

Назва колгоспу	% бавов.	% озимін.	% ячменю	% пар	Сильос кукур. могар	Інш.	Разом
Арт. „Нове життя“ по всьому колгоспу . .	23	45,8	9,4	14,4	5,2	2,2	100
По бригадах:							
1	23,7	46,5	17,2	12,6	—	—	100
2	24,8	44,4	16,1	13,5	—	1,2	100
3	23,7	47,7	—	12,8	9,4	6,8	100
4	20,8	47,5	—	18,3	11,5	1,9	100
Арт. „Заповіт Ільіча“ по всьому колгоспу . . .	20,6	43,5	9,1	17,3	6,2	2,7	100
По бригадах:							
1	21,3	44,5	9,6	24,6	—	—	100
2	20,7	43,6	9,9	14,9	7,8	3,1	100
3	19,8	42,4	7,9	12,9	12	5	100
Арт. ім. Шевченка по всьому колгоспу . . .	18,4	37,5	11,6	23,4	8,2	0,9	100
По бригадах:							
1	16,8	36,6	9,1	27,8	10	—	100
2	20,3	38,5	14	19	6,4	8,1	100

Саме таким співвідношенням культур на земельних ділянках постійних бригад можна домогтися, як це видно із наших обрахунків, найкращого використання тягла постійного складу бригад та реманенту, закріпленого за бригадами, що можливе за умов переходної сівозміни. За момент закріплення земельних ділянок за бригадами треба, звичайно, брати початок обробітку ґрунту під культуру і закріплювати їх за бригадою на цілу сівозміну. Тому кожна бригада повинна заздалегідь знати свої земельні ділянки, бо це дасть їй можливість вчасно виконати агротехнічні заходи, скеровані на підвищення врожайності.

* * *

Практика довела, що розмір бригади в сто чоловіка дуже великий й незручний. У такій бригаді не можна як слід організувати розподіл робіт і приймання роботи від колгоспника та оцінити її щодо кількості та якості. А це і є головне, коли по справжньому боротися за добру якість с.-г. праці. В таких умовах, звичайно, нема чого говорити про те, що бригадир керує виробництвом та вираховує справжню кількість трудоднів колгоспникам, що справді відповідає кількості і якості праці. Тут бригадир втрачає значення керівника виробництва, а у колгоспників зникає відповідальність за погану якість роботи. Тимто й не дивно, що на такому ґрунті може зростати поденщина та знеосібка, що разом породжують зрівнялівку. Лише коли бригадир досконало перевірятиме виконання кожної роботи, можна буде говорити про те, що він керує виробництвом та правильно записує трудодні, що справді відповідають кількості та якості роботи колгоспника. Постійна бригада, що працює на закріплених земельних ділянках допомагає розв'язати справу організації контролю за якістю виконання робіт. Найдоскульніше стоїть питання організації контролю за виконанням робіт у самій бригаді, в ланці, контролю окремих виконавців тощо. Від того, як організовано контроль за виконанням робіт усередині бригади, залежатиме якість виконання кожної роботи, водночас це нищитиме знеосібку та зрівня-

лівку, а все це разом провадитиме до практичного здійснення принципу—„хто більше й краще працює, той більше й дістає“.

Великі вимоги до якості с.-г. праці у зв'язку з завданнями організаційного зміцнення колгоспів, ставлять перед бригадиром, як відповідальним керівником — цілком охопити своє виробництво та кон-кретно керувати кожною с.-г. роботою.

Крім всього вищесказаного, рівень організаційно - технічних знань у наших бригадирів на теперішньому етапі теж не високий, а тому великий розмір бригади та земельних ділянок буде їм теж не під силу. В різних за спеціалізацією колгоспах, він буде, звичайно, не однаковий щодо складу бригади, так і земельних ділянок. Коли для зерно-бавовняних колгоспів можна допустити розмір бригади на 40—60 чоловіка та до 500 га площі, з якої 100—120 га бавовника, то для бурякових колгоспів такий розмір буде великий! Кращий розмір бригади для бурякових колгоспів—40—60 чолов. та 200—300 га площі, з якої 40—50 га цукрового буряку. Ще менші розміром бригади повинні бути в городніх колгоспах. Не слід, звичайно, думати, що ніби можна правильно організувати бригаду, виходячи лише з кількості людей та землі. Вирішальним у визначенні розміру бригади, крім виробничого завдання, стають засоби виробництва, що ними бригада виконує плянове завдання. Насамперед за вихідне у цій справі є рівень механізації виробництва. Доповнюватиме міркування щодо правильного визначення розміру постійного складу бригади також і потреба провести всі основні виробничі кампанії як от: зби-ральна, просапування, молотьба тощо. Тим то треба так організувати розмір кожної ділянки поля сівозміни та склад культур у бригаді, щоб домогтися найповнішого використання постійного складу бри-гади, виконуючи всі роботи в ті терміни й такими способами, що їх визначає виробниче завдання агротехніка. Лише на основі конкрет-ного обрахунку, що має зробити кожна бригада, можна сказати, скільки саме людей потрібно закріпити за бригадою. Таким обра-хунком треба визначити—скільки колгоспників потрібно для вчасного виконання основних, що визначають хід виробництва, робіт по кол-госпу (в зернових колгоспах—період збирання й молотьба, 4 буряко-вих колгоспах — період обробітку й уборки цукрового буряка; 4 ба-вовняних колгоспах—період обробітку й збирання бавовни, тощо).

Який саме постійний склад бригад визначено по згадуваних колгоспах, видно ось з такої таблиці:

Назва колгоспів	Кількість в бригаді	
„Нове життя“ бригади	1	49
„	2	55
„	3	49
„	4	54
Разом закріплено	—	207
На тваринницьких господарських роботах та обслугову- ванню	—	40
„Заповіт Ільіча“ бригади	1	46
„	2	47
„	3	49
Разом закріплено	—	142
На тваринницьких господарських роботах та обслугову- ванню	—	21
ім. Шевченка бригади	1	47
„	2	46
Разом закріплено	—	93

Переходимо тепер до питання про організацію ланок у бригаді. Ми говорили про потребу організовувати роботу всередині бригади так, щоб не було знеосібки. Коли постійна бригада дає змогу ліквідувати знеосібку щодо кінцевих наслідків роботи всієї бригади, то організацією ланок усередині бригади треба знищити знеосібку щодо виконання окремих процесів с.-г. робіт. На різні роботи потрібний різний час, а тому склад ланок на окремих роботах буде так само різний. Про постійну ланку можна говорити, наприклад, на просапуванні бавовника, буряків тощо, яким можна визначити, певну площу, що на ній ця ланка просапує, прориває, перевіряє тощо. Ланки треба організувати навколо машин, що ними обробляється міжряддя. Так, наприклад, на обробітку міжрядь бавовника можна організувати ланку на 11 колгоспників з такого розрахунку: на кожні два кінних полотьника, що обробляють щодня 4 га, призначають 3 колгоспника, 2 з них правлять полотьники, а один водить двох коней і 8 сапальників у рядках. Таким порядком можна організувати ланки й на збиранні зернових хлібів. На цей випадок ланка буде організована навколо, приміром, 2-х жнивварок, що мають обслуговувати 16—20 колгоспників, вироблюючи щодня 12—14 га.

На чолі кожної ланки треба поставити ланкового з кращих активістів, що його ударна робота має стати прикладом усім членам ланки. Кожна ланка може мати свій, даний вид бригади, робітний плян, що на його основі треба опрацювати конкретний договір на соцзмагання з іншими ланками бригади. За добру якість роботи ланки, бригадир може набавити певний відсоток трудовнів, не перевищуючи, проте, тої кількості трудовнів, що йому управа колгоспу визначила на якусь роботу. В цьому випадкові бригадир може перерозподілити трудовні між ланками, збільшуючи їх тій ланці, що дає кращі наслідки роботи.

* * *

Закріплення тягла та с.-г. знаряддя за постійною бригадою, щоним бригада провадить всі роботи на своїй земельній ділянці, є добрий спосіб знищити знеосібку у догляді та використанні с.-г. реманенту.

Кожний колгоспник знає, що вчасне закінчення робіт у господарстві чимало залежить від стану с.-г. реманенту. Вчасне закінчення с.-г. робіт, що їх термін встановлюють за вимогами агрономічної науки, збільшує врожай, а від цього поліпшується матеріальний стан колгоспників. Тому боротьба за міцного коня в колгоспі та виховування у колгоспника соціалістичного ставлення до с.-г. реманенту є водночас боротьба за організаційно-господарське зміцнення колгоспів і засіб поліпшити матеріальний добробут колгоспників. Вдаючись у своїй боротьбі до всього, що могло б загальмувати, затримати колгоспне будівництво, вороги колгоспного будівництва—куркулі ведуть боротьбу проти колгоспного коня та громадської власності. Партія рішуче вдарила по нехлюйському ставленню до живого тягла й кваліфікувала це, як намагання глитайні підірвати міць колгоспного господарства. Партія зазначила, „що кінь і віл у сільському господарстві ще дуже довгий час відіграватимуть серйозну роль“. Тим то хижацьке знищення живого тягла треба розглядати, як шкідництво й карати за це якнайсуворіше, аж до застосування до злісних шкідників найвищої міри соціального захисту—розстрілу. Думки, що кінь стає непотрібним для колгоспного виробництва, що його вже замінює трактор МТС тощо, є думки ворогів колгоспного будівництва.

Та частина колгоспників, що захищає поденщину в обслуговуванні й використанні тягла, тобто порядок щодня призначити різних колгоспників для огляду та роботи на різних конях, лле воду на куркульський млин, тягне за глитая, за його ворожі заходи, скеровані на знищення тяглової сили, на підрив господарського зміцнення колгоспу.

Досвід роботи передових колгоспів показує цілковиту потребу закріплювати за постійною бригадою певний с.-г. реманент, за стан і роботу якого бригада відповідає перед управою колгоспу та всім колективом. Цей же досвід показує, що мало закріпити за бригадою тягло й реманент, треба ще закріпити за кожним колгоспником ту пару коней, що ними він постійно працює впродовж цілого року. Сполучуючи одну пару коней з другою, в зв'язку з потребою запрягати в сівалку, або культиватор трьох, чи чотирьох коней, треба врахувати й тих колгоспників, що непосредньо відповідають за доручену їм пару коней. Колгоспний бригадир, що непосредньо розташовує людей та тягло на різних роботах, завжди повинен брати це до уваги.

В колгоспах, обслуговуваних МТС, треба встановити й ті с.-г. роботи, що їх виконуватимуть трактори МТС. Найкраще сполучити кінське тягло колгоспу з засобами виробництва МТС. По Широчинській виробничій ділянці Скадівської МТС, був визначений такий відсоток площі, що оброблятиметься тракторами МТС.

Механізація окремих процесів у відсотках по колгоспах встановлена така:

НАЗВА ПРОЦЕСУ	НАЗВА КОЛГОСПУ		
	„Нове життя“	„Запов. Ільїча“	ім. Шевченка
Весняна с.-г. кампанія			
Оранка	65	37	51
Лушіння	53,6	54,3	77
Сівба	41,9	61,7	82
Оброб. пару			
Оранка	100	100	100
Культив. пару	—	100	100
Просапувальна кампанія			
Культивація бавовни	58	59	75
Збирання зернових	14,4	38,8	60,7
Лушіння стерні	—	—	100
Сівба озимини	54,1	53,2	86,3
Культив. пара посів.	75	100	100
Оранка на зяб	71,6	48,5	49,6

З таблиці видно, що на живе тягло колгоспу покладено переважно легкі роботи—возовиця, боронування, частина культивації тощо (краще використання коней на цих роботах цілком зрозуміле). Але, беручи до уваги потребу прискорити термін окремих робіт, треба використовувати тяглову силу й на інших роботах. Наприклад, під час весняної сівби на кінське тягло покладено оранку під ячмінь, бо брак зябі на площі, що йде під ячмінь, міг би затягти сівбу ранніх культур. Тут колгосп брав до уваги вимогу закінчити засівну

кампанію на строк — 5-6 днів. За такого розташування тракторів і живого тягла в колгоспах трактори за рік працюватимуть 190—210 днів, а кінь 150—220 днів.

* * *

Розгортання боротьби за підвищення врожаю, за вчасне й повне виконання зобов'язань перед пролетарською державою, за зміцнення колгоспного господарства й добробуту колгоспників та інших надто важливих господарсько-політичних завдань, що всі вони ведуть до організаційного зміцнення колгоспів, до перетворення колгоспника на свідомого будівника соціалістичного суспільства,—досягаються вдосконаленням практичним керівництвом у колгоспах, поєднаним з широко розгорнутою масовою роботою.

Там, де справді боролися за ліквідацію знеосібки, за особисту відповідальність за землю, тягло, реманент, самий виробничий процес, а також і за керівництво—там колгоспи домоглися кращих наслідків у зміцненні й поширенні колгоспного господарства, кращих урожаїв, цілком та до строку виконали державні зобов'язання й поліпшили добробут колгоспників.

Особливої ваги набирає роля бригадира, призначеного від управи як єдиначальника в колгоспній бригаді. Бригадир за своєю персональною відповідальністю організовує виробничий процес і керує ним. Спираючись на актив бригади—ударників, бригадир розставляє засоби виробництва та розміщує людей. Він організує ланки, призначає ланкових, розставляє ланки по місцях роботи, указує, що саме робити, як і на який термін.

Як керівник бригадного виробництва, бригадир повинен висувати кращих ударників на ланкових, на преміювання від управи колгоспу, поставити на обговорення виробничої наради бригади виробничі завдання від управи колгоспу, допомагаючи членам бригади усвідомити розміри й характер завдань, способи кращого виконання їх і наслідки успішної роботи бригади. Бригадир повинен всіляко допомагати колгоспникам організувати на своїх виробничих нарадах висунення зустрічних плянів, соцзмагання як у самій бригаді, так і між бригадами. Бригадир повинен боротися проти розбазарювання трудових днів, не припускаючи перевитрати трудових поверх тієї кількості їх, що встановлена за пляном бригади, затвердженням управою колгоспу. Всі ці складні обов'язки бригадира зобов'язують його опанувати техніку виробництва, вимагають повсякчасного слідкування за перебігом робіт, перевіряти як виконує роботу кожен колгоспник. Не відступаючи й на крок від якісних показників по кожному виду робіт, що їх визначено на основі вимог агротехніки, згуртовуючи навколо цього всю бригаду, бригадир зможе домогтися великих урожаїв, що ними характеризуватиметься успішність роботи бригади й керівництва бригадира.

За такої важливої ролі бригадира—доборові бригадирів, їх виробничий і соціальний характеристики треба приділити найбільшу увагу.

Бригадиру треба дати всі можливості стати справжнім єдиначальником у бригаді, що за своєю особистою відповідальністю організовує й керує виробничим процесом у бригаді. Треба категорично боротися з такими фактами, коли членам бригади дає будь-хто розпорядження, обминаючи бригадира. За хибі роботи в бригаді насамперед відповідає бригадир, від нього й треба вимагати потрібних заходів і йому давати відповідні розпорядження.

Велику роль в організаційному зміцненні колгоспів відіграють облік та контроль над виробництвом та розподілом прибутків. Треба обов'язково брати на облік, яка бригада, хто саме з колгоспників бригади більше й краще зробив для того, щоб вони під час розподілу наслідків господарювання та авансування більше й одержали.

Тим то насамперед треба налагодити облік, як виконує виробниче завдання кожна бригада, треба налагодити облік роботи кожного колгоспника, щоб по кількості та якості його роботи нараховувати йому трудовні, та щоб залежно від перевищення або недовиконання пляну збільшити або зменшити оцінку трудовдя.

Підкреслюємо ще раз, що тільки налагодивши такий облік, ми забезпечимо тим самим здійснення гасла: „хто більше й краще працює, той більше й одержує—хто не працює, той нічого не одержує“.

Зберігання соціалістичної колгоспної власности —будівель, машин, тягла, худоби, збіжжя та інших продуктів господарювання, від загибелі, розкрадання, пошкодження — вимагає налагодити матеріяльний облік. При чому налагодити облік—це значить не тільки записувати документи у відповідні книжки, а пов'язати облік з контролем мас за збереження колгоспної власности.

„Треба посилити масову роботу над залученням колгоспників до контролю, пожвавити роботу ревізійних комісій, утворити спеціальні бригади, щоб перевірити запис трудовнів і надходження продукції, систематично (не рідше, як один раз на квартал) провадити загальні збори колгоспів з поставленням звітів управ про наслідки виконання виробничого пляну, про рух сільськогосподарської продукції, що надійшла, та правильне витрачання колгоспної праці й коштів. (З постанови ЦК КП(б)У 4 січня 1933 року „Про організацію обліку й звітности в колгоспах“).

Настирливо домагаючись поліпшення справи обліку та звітности в колгоспах, треба пам'ятати, що „правильне поставлення обліку праці й господарсько-фінансової звітности в колгоспах має вирішальну вагу для організації праці, розподілу прибутків і для всього організаційно-господарського зміцнення колгоспів“. (З постанови ЦК КП(б)У з 4 січня 1933 р. „Про організацію обліку та звітности в колгоспах“). Члени управи колгоспу, колгоспний рахівник не повинні сидіти в конторі й чекати поки прийдуть і скажуть, — на тобі документ, запиши! Вони повинні допомогти бригаді організувати облік, пояснити докладно членам бригади, що треба зробити і як саме, щоб не розкрадалися колгоспні прибутки, щоб не було шкоди всім колгоспникам через шкідливу куркульську роботу в обліку.

Отож, добре налагоджений облік та контроль допомагають колгоспам забезпечити за кожним працівником частку в розподілі наслідків господарювання, відповідну його участі у виробництві, допомагають збереженню прибутків колгоспу, а від цього збільшується як натуральна, так і грошова частка, що припадають на трудовень кожного колгоспника. Тим то боротьба за добре налагоджений облік, справа не лише самого рахівника або управи, а й усіх колгоспників в цілому.

Серед заходів організаційного зміцнення колгоспів величезного значення набуває робота з колгоспним активом. У своїй постанові від 28 березня 1932 року ЦК КП(б)У підкреслив, що „центральне завдання організаційно-господарського зміцнення колгоспів є утворення міцного актива“. Чому саме утворення міцного колгоспного актива є най-

важливіше завдання організаційно-господарського зміцнення колгоспів? Тому, що перебудова сільського господарства на нових соціалістичних підвалинах, зростання машинової техніки, що відбувається в умовах жорстокої класової боротьби на селі—вимагають від партії та радянської влади міцного, кваліфікованого керівництва, що забезпечувало б правильне та вчасне проведення генеральної лінії партії. „Тепер особливо потрібне керівництво на селі, не „взагалі“, а таке керівництво, що за його кожний комуніст, кожний комсомолец, кожний позапартійний активіст-колгоспник не тільки знав би, але і ясно уявляв собі, які практичні завдання стоять перед ним і всім його колгоспом сьогодні та стоятимуть завтра“. (З промови т. Постишева про роботу колгоспних осередків). На такий колгоспний актив повинні спиратися місцеві партійні організації та органи радянської влади, здійснюючи найважливіші господарські заходи боротьби за врожай, за виконання зобов'язань перед пролетарською державою (хлібозаготівлі, заготівлі технічних культур, продуктів тваринництва, виконання фінансових зобов'язань тощо). Іншими словами, колгоспний актив повинен відіграти занадто важливу роль на вирішальних ділянках соціалістичної реконструкції сільського господарства. Ось чому будь-яким спробам опортуністичного недооцінювання колгоспного активу треба давати рішучого відкоша.

Партосередки повинні зрозуміти, що гарно організований колгоспний актив є міцною підпорою партії і радянської влади на селі. ЦК КП(б)У відзначив, що „колгоспний актив—це кращі ударники, що справді борються за лінію партії і своїм прикладом дають зразки за провадження агротехніки, збільшення продуктивності праці, вчасного виконання державних зобов'язань“ (З постанови ЦК КП(б)У про стан партмасової роботи в колгоспах).

Такий колгоспний актив має стати вирішальною силою в колгоспному будівництві, здатною не лише проводити в життя господарчі завдання колгоспів, а й давати рішучу відсіч глитайським впливам, дрібновласницьким настроям.

Такий актив повинен уміти розрізняти класового ворога й бути відданим партії та радянській владі. Відси колгоспний актив треба виховувати в боротьбі з глитайськими дрібновласницькими й рвачькими елементами, що намагаються розвалити колективне господарство. Він має стати бойовою підпорою партії й радянської влади в боротьбі за організаційне зміцнення колгоспів та підвищення врожайності. Успішна сімба, боротьба з бур'янами й шкідниками, вчасне збирання і боротьба з втратами, вчасне виконання хлібозаготівель та інших обов'язків перед державою, є найважливіші завдання колгоспного активу. У всій роботі з активом треба забезпечити правильне здійснення генеральної лінії партії, нещадно борючись проти правого й „лівого“ ухилів та примиренства до них. Звідси на соціалістичне перевиховування колгоспного активу, піднесення його свідомости до розуміння загальних державних інтересів, озброєння його потрібними знаннями для керівництва колективним господарством, районні та низові парторганізації, органи радянської влади повинні звертати величезну увагу.

Проте, на місцях маємо факти явного недооцінювання активу і залучення до нього людей, що нічого спільного з колгоспним виробництвом не мають (ледарів, літунів, рвачів тощо). За критерій визначення колгоспного активу часто беруть не виробничі показники, кількість трудоднів, відданість колгоспному будівництву, боротьбу з куркулем і дрібновласницькими настроями, як то визначала партія, а лише виступи

на зборах, посади тощо. Проте, є випадки, коли на зборах виступають найгірші колгоспники на виробництві, що викликають обурення і зневагу від колгоспників-ударників. До такого „активу“ в колгоспах пролізли підкуркульники, рвачі, літуні, петлюрівські елементи тощо, що саботують і зривають ці найважливіші завдання, підривають міць, колгоспного господарства. Практика збиральної і хлібозаготівельної роботи цього року показала, що такий „актив“ завдав рішучої шкоди колгоспному господарству, а подекуди і зірвав виконання зобов'язань колгоспів перед пролетарською державою. Треба рішуче очистити колгоспи від такого „активу“ й забезпечити створення справжнього виробничого активу, перевіреного в боях за суцільну колективізацію, за виконання державних завдань та організаційне зміцнення колгоспів.

Завдання цього виробничого активу в бригаді:

а) боротьба за високі й сталі врожаї в колгоспах, за виконання й перевиконання виробничого завдання і зобов'язань колгоспу перед пролетарською державою;

б) залучення колгоспників на боротьбу з ледарством, тухтіїством та безвідповідальністю, на боротьбу з клясовим ворогом та його агентурою;

в) організація масової роботи в бригаді, залучення колгоспників до громадської роботи, до боротьби за охорону колгоспного майна та інше.

Відсіль щоденна, вперта робота над вихованням цього активу повинна стати за чергове невідкладне завдання низових партійних організацій, радянських органів та управ колгоспів.

* * *

Щоб виконати найважливіше завдання III Всеукраїнської партконференції про підвищення врожайності у 1,5 раз проти найкращих урожаїв останніх років, кожен колгосп, кожна постійна бригада, кожен колгоспник повинні прикласти величезного зусилля на бойове готування до четвертої більшовицької весни, першої другої п'ятирічки. Завдання цієї підготовки повинно полягати у виявленні й мобілізації творчої ініціативи, активності, самодіяльності колгоспних мас на правильну організацію колгоспного виробництва та праці, на доцільне використання живого і механічного тягла. Підготовка до весняної с.-г. кампанії цього року має проходити під гаслом бойових темпів та високих якісних показників.

До цього треба залучити найширші маси колгоспників, розгорнувши серед них величезну масову роз'яснювальну роботу, мобілізуючи їх увагу навколо постанов партії та уряду щодо своєчасної підготовки та переведення весняної сівби.

Найголовніше завдання у весняній сівбі, це за всяку ціну забезпечити виконання накреслених плянів посіву та технічних культур, розтрошивши опір клясового ворога та його агентуру, що намагаються зірвати виробничі завдання від пролетарської держави.

Цілком зрозуміло, що у всій цій роботі треба розгорнути широку масову роботу серед колгоспників та одноосібників, даючи рішучого одкоша намаганням куркулів та підкуркульників підірвати бойову готовість до весни, викриваючи клясового ворога та його агентуру, що посилятиметься на об'єктивні труднощі, прикриваючи свою опортуністичну бездіяльність у підготовці до весняного сіву. Звичайно, труднощі під час весняної сівби у нас будуть, але ці труднощі лише вимагатимуть більш бойової готовості, більшого напруження сил і енергії всієї маси колгоспників, щоб успішно їх подолати.

У підготовчій роботі до весняної сівби постійна виробнича бригада повинна забезпечити своєчасне збирання й очистку посівного матеріала, підготовку тягла й реманенту, борючись за міцного коня, за здоровий трактор, за добрий реманент. Готуючись до весни колгоспи повинні по-бойовому закінчити розподіл наслідків господарювання за 1932 рік, скласти виробничо-фінансові пляни на 1933 р., на основі цих плянів скласти виробничі завдання для постійних бригад. Постійні бригади мають якнай докладніше опрацювати свої виробничі завдання, намітити заходи до їх виконання, правильно розставити свої сили й засоби виробництва на бойових і вирішальних ділянках роботи. При опрацюванні виробничих завдань для бригад залучити найширші маси до організації соціалістичного змагання та ударництва, до висування зустрічних плянів на високий врожай та збільшення гуртової товарової продукції.

Від того, як ми мобілізуємо масу колгоспників, як організуємо роботу з постійними бригадами на підготовку до весни—буде залежати успіх весняної с.-г. кампанії, а звідси збільшення врожайності й організаційне зміцнення колгоспу.